

mænd. Som Sagen stiller sig for mig, saa deler dette Forslag sig i to Hovedprinciper, som begge ere væsentligt forskjellige fra det, som Forsamlingens Majoritet vedtog under Sagens 2den Behandling; for det Første, idet den vil gjøre Erstatningen lige for de complete og de ucomplete Gaardes Hartkorn, og for det Andet, at Forslaget gaaer ud paa, betydeligt at forhøje Erstatningssummen for alt Hartkorn.

Hyad nu det Første angaaer, da forekommer det mig, at det er nærmest Værdien af Privilegiet, som man bør tage Hensyn til, hvor Taler er om at give Erstatning, og det forekommer mig, at, saalange det ikke er modbevist, og det har jeg endnu ikke hørt Noget har indladt sig paa at modbevise, — at det jo med Rette kan ansees for en betydelig Tvang for de Giere, hvis Privilegium er knyttet til et vist Quantum Hartkorn, og derfor forekommer det mig meget naturligt og billigt, at der gjøres Forskiel paa Erstatningssummen imellem de complete Hovedgaarde og andet privilegeret Hartkorn, og hvad det andet angaaer, da maa jeg tilstaae, at jeg virkelig ikke kan begribe, hvad der nu skulde foranledige Forsamlingen til at forlade det Princip, som Majoriteten vedtog ved Sagens 2den Læsning, og istedet derfor nu at gaae ind paa et Erstatningsystem, som er meget byrdefuldt for Staten, — thi, som Sagen har stillet sig for mig, saa er Forskiellen paa disse Forslag langt fra at være ubetydelig, og jeg bestyrkes end mere i den Mening ved at see hen til hvad den ærede Ordfører oplyste under Sagens 2den Behandling, nemlig, at, naar man capitaliserede Skattelettelsen med 15 og 20, vilde Erstatningsbeløbet blive omtrent 1,419,000 Rbd., og derimod, naar man capitaliserede Skattelettelsen med 18³/₄, saa vilde Erstatningsbeløbet blive omtrent 1,530,000 Rbd., og efter denne Opgivelse vilde jo altsaa Erstatningssummen andrage 111,000 Rbd. mere efter den sidste Multiplikator end efter den første. Og jeg indseer derfor ikke, hvorfor man skulde forlade det Princip, som nu engang her i Forsamlingen har vundet Majoritet for sig, og gaae ind paa et Erstatningsystem, hvorved man an-

drager Staten en forøget Udgift af flere Snes tusende Rbd. mere.

Jeg hørte til disse Faa (nemlig 13), som holdt paa Amortisation ved Sagens 2den Behandling, idet jeg anstaae, at, naar vi ville give Erstatning, saa bør vi gennemføre Principet consequent, saaledes, at, naar vi kom hjem, at vi da kunde sige til vore Vælgere, at nu er dette Hartkorns-Privilegium ved Lov ophævet, saaledes at til en vis bestemt Tid er der ikke længere Spor deraf (Hør!). Denne Mening fik meget rigtig en meget lille Minoritet her i Forsamlingen; men jeg tvivler meget paa, at den Mening er i Minoritet uden for Forsamlingen. Jeg hører jo nok forklare, at, naar Loven udkommer, saa er Privilegiet forbi med det samme — ja, det kan nu gjerne være —; men jeg tør vel driste mig til at troe, at, saalange Staten svarer disse Renter, som træde istedetfor Privilegiet, er det vel i Realiteten næsten det samme, kun at det lever under en noget anden Form, og jeg har virkelig ikke anseet det Privilegium af en saa hyperlig Natur, at man med dets Følger burde danne et Minde for Efterlægten. Men desuagtet har jeg ikke villet gjentage mit forrige Forslag ved Sagens 3die Læsning; thi jeg respecterer Majoritetens Mening, og, naar jeg ikke kan faae det, som jeg synes bedst om, saa tager jeg det Næstbedste, og det Næstbedste maa jeg tilstaae er for mig det, som ved den 2den Behandling blev vedtaget, og som jeg ogsaa idag agter at stemme for.

B. Christensen: Den ærede Taler, som sidst satte sig, har forsaavidt viist, at han aabenbart fatter Stillingen, og det man skulder Stillingen i en Sag som denne, idet han ikke har enten stillet eller forsvaret den Anskuelse, han forfægtede forrige Gang. Jeg skulde gjerne følge ham deri, naar ikke det Skridt, han vilde gjøre, i mine Tanker er en næsten farlig og en fuldkommen unaturlig Udvei, naar han nemlig erklærer som det Næstbedste af hvad der nu foreligger det Forslag, som Udvalgets Majoritet har gjort, og som Ministeriets Majoritet paa en mig aldeles uforklarlig Maade har tiltraadt. Jeg maa tilstaae, at det Forslag og den Afgjørelse, som det vil medføre, hvis det bliver ophøjet til Lov, vil